

ODDZIAŁ GDAŃSKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO - RETROSPEKCJA I NIECO TERAŹNIEJSZOŚCI

Danuta Rucińska

Gdański Oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego był i nadal pozostaje stowarzyszeniem integrującym ekonomistów - teoretyków i praktyków wszystkich pokoleń. W jego działalności można wyodrębnić kilka spektakularnych okresów rozwoju i przeobrażeń w tym:

- od powstania do roku 1953,
- lata 1953 do początku lat 80-tych minionego stulecia,
- okres od 1980 do 1989 r.,
- od 1989 r. do czasów obecnych.

Łącznie obejmują one 21 kadencji i wyborów kolejnych władz Oddziału¹.

1. Oddział Morski PTE w Gdańsku – powstanie i działalność do 1953 r.

Oddział Gdański PTE, początkowo określany mianem Oddziału Morskiego PTE, rozpoczął działalność w dniu 13 listopada 1946 r. Grupą inicjatywną jego powołania byli ekonomiści powiązani z ówczesną Delegaturą Rządu do Spraw Wybrzeża, kierowaną przez inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego, zaliczanego do czołowych, międzywojennych działaczy Polski Odrodzonej, m. in. współtwórcy Gdyni. Spotkanie inaugurujące działalność Oddziału w Gdańsku odbyło się w dniu 13.XI.1946 r. Uczestniczyło w nim dziewięciu potencjalnych członków Towarzystwa, legitymujących się wyższym wykształceniem ekonomicznym i zainteresowanych gospodarką morską, reprezentujących elitarno-naukowe kręgi wybrzeżowych entuzjastów. Na funkcję pierwszego prezesa wybrano ministra inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego, a wiceprezesem został dr Bolesław Kasprowicz, który w związku z przeniesieniem E. Kwiatkowskiego do Krakowa, w 1948 r. przejął obowiązki prezesa.

¹ Opracowanie powstało m.in. na podstawie materiałów archiwalnych Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddziału w Gdańsku w tym publikacji do użytku wewnętrznego pt.: Monografia Oddziału Wojewódzkiego PTE w Gdańsku za okres od 1946.XI.13 do 1985.V.16, Gdańsk, maj 1985, red. J. Zysnarski oraz innej, wewnętrznej dokumentacji.

Oddział Morski PTE w pierwszym okresie działalności był organizacją elitarną, skupiającą naukowców i praktyków, którzy wiedzę i kwalifikacje pozyskali w okresie międzywojennym. Był to wąski krąg pasjonatów, entuzjastów ekonomii teoretycznej i jej zastosowań w ówczesnej, powojennej gospodarce. Obowiązek posiadania wyższego wykształceniem członków określał Statut PTE z 1947 r., rozdz. III, pkt. 6, ograniczając tym samym przynależność i rozwój Towarzystwa. Działalność PTE w tym okresie cechowało silne zaangażowanie odzwierciedlające pasje jego członków, w tym wiceprezesa - prekursora ekonomicznej aktywności na Wybrzeżu. Organizowano spotkania z wybitnymi, polskimi ekonomistami i prawnikami - ówczesnym prezesem Zarządu Głównego PTE prof. dr. E. Lipińskim², dr. Cz. Bobrowskim³, prof. dr. L. Kurowskim⁴ i dr. Cz. Strzeczewskim⁵.

Zadania statutowe w tym okresie realizowano poprzez odczyty, sympozja i konferencje naukowe z ograniczoną dostępnością wybitnych naukowców, a wiodącą problematyką była polska gospodarka morska. Na tak ukierunkowaną działalność elitarnego stowarzyszenia, pierwsze fundusze w wysokości 100 000 zł wygenerowała Delegatura Rządu do Spraw Wybrzeża, natomiast 12 000 PLN przekazał w formie prywatnej darowizny dr B. Kasprowicz.

Zaangażowanie członków Oddziału Morskiego w tym czasie zaowocowało prestiżową propozycją Zarządu Głównego zorganizowania Pierwszego Ogólnopolskiego Zjazdu Członków Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Odbył się on w dniu 15 listopada 1947 r. w Sopocie, w auli Wyższej Szkoły Handlu Morskiego, a główny referat zjazdowy pt. *Zjawiska funkcjonalne w polityce planowania gospodarczego na Wybrzeżu* wygłosił Delegat Rządu do Spraw Wybrzeża, minister i prezes oddziału inż. E. Kwiatkowski. Na Zjeździe sprecyzowano też doniosłą rolę gospodarki morskiej dla kraju. Delegaci zjazdowi w formie uchwały wyrazili również wolę aktywnego uczestnictwa w budowie socjalizmu w Polsce. Od tego momentu głównym przedmiotem badań PTE, w tym Oddziału Gdańskiego, stała się ekonomia marksistowska, nawiązująca do niej działalność edukacyjna i praktyka.

Prezesem drugiej kadencji Oddziału Morskiego (7.04.1949 – 26.01.1952) został dr B. Kasprowicz. W zarządzie współpracował z J. Kulikowskim⁶, F. Modrzewskim⁷, H. Michniewiczem

² Prof. Edward Lipiński (ur. 1888 r. - zm. 1986 r.); również działacz społeczny i uczestnik opozycji w PRL, współzałożyciel Komitetu Obrony Robotników i Komitetu Samoobrony Społecznej KOR). Założyciel Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i jego prezes w latach 1945 – 1965.

³ Dr Czesław Bobrowski (ur. 1904 r. – zm. 1996 r.); prawnik, politolog i polityk; Honorowy Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w 1986 r.

⁴ Prof. dr hab. Leon Kurowski (ur. 1907 r. – zm. 1998 r.); prawnik specjalizujący się w prawie finansowym.

⁵ Dr Czesław Strzeczewski (ur. 1903 r. - zm. 1999 r.); socjolog, historyk myśli gospodarczej, etyk społeczny, filozof; członek-założyciel Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

⁶ Józef Kulikowski (ur. 1898 r. – zm. 1963 r.); profesor zajmujący się m. in. ekonomicznymi problemami rybołówstwa morskiego.

⁷ Franciszek Modrzewski – wiceminister handlu zagranicznego w 1962 r., autor odczytu pt. Wpływ procesów integracyjnych w krajach kapitalistycznych na handel zagraniczny Polski wygłoszonego na spotkaniu zorganizowanym przez Zarząd Oddziału Morskiego PTE w Gdańsku.

i W. Borowskim oraz Komisją Rewizyjną w składzie: P. Małek, K. Mądrozkiewicz i Leon Młyński. Pod jego przewodnictwem Oddział intensyfikował działalność konferencyjno- odczytową, która ze względów ideologicznych dość szybko i skutecznie została ograniczona. Naciski polityczne w latach stalinowskich wpłynęły na zmianę formuły działalności statutowej i spadek liczby rzeczywistych członków. W okresie stalinowskim działalność oddziału była tendencyjnie ograniczana, a członkowie Towarzystwa objęci obowiązkowymi szkoleniami politycznymi.

Poważnym w skutkach odzwierciedleniem politycznych represji była nagonka na prezesa inż. E. Kwiatkowskiego i w 1948 r., jego przymusowe wysiedlenie wraz z rodziną do Krakowa. W ramach nagonki propagandowej tzw. Kwiatkowszczyzny i rzekomych działań niezgodnych z dogmatami socjalizmu pozbawiono E. Kwiatkowskiego praw do zajmowania eksponowanych stanowisk i występowania w sprawach gospodarki morskiej Polski, a Delegatura Rządu do Spraw Wybrzeża została zlikwidowana.

W Gdańsku jednak nadal odbywały się ściśle kontrolowane, naukowe dyskusje w małych grupach, z udziałem na ogół tzw. zaufanych ekonomistów-teoretyków. W obawie przed sankcjami ograniczano problematykę do zawężonych, specjalistycznych zagadnień. Ten okres w dziejach stowarzyszenia i Oddziału Morskiego PTE znalazł odzwierciedlenie w autobiograficznej książce B. Kasprowicza pt. *Byłem Juniorem*, wydanej w 1965 r. przez Wydawnictwo Morskie w Gdyni. Autor wspominał: „ ...Oddział gospodarzył praktycznie bez budżetu, w oparciu o skromne składki członków. Mimo to odbyło się w latach 1947-1951 sporo wybitnych odczytów i spotkań, przy wypełnionych zawsze salach. Wspominam z satysfakcją ten pierwszy etap społecznej, bezinteresownej pracy organizacyjnej PTE na Wybrzeżu”⁸.

Spektakularnym odzwierciedleniem kryzysu zainteresowania problematyką społeczną, polityczną i gospodarczą oraz aktywności w Oddziale w tym okresie było Walne Zgromadzenie Oddziału Morskiego PTE w Gdańsku w dniu 26.01.1952 r., w którym 21 członków reprezentowało jedynie 7 osób.

Funkcję prezesa trzeciej kadencji Oddziału Morskiego PTE (26.01.1952– 16.11.1954) objął prof. Henryk Edel Kryński. Wobec drastycznego spadku liczby członków podjęto decyzję o zmianie kierunku działalności tj. na rzecz intensywnej popularyzacji wiedzy ekonomicznej poprzez ukierunkowane szkolenia. Zmiana statutu PTE w 1952 r. stworzyła szansę przynależności do Towarzystwa dla osób bez wyższego wykształcenia i do końca kadencji liczba członków wzrosła do 93 osób w 1953 r.

⁸ B. Kasprowicz, *Byłem juniorem*, Wydawnictwo Morskie Gdynia, Gdynia 1965, s. 294.

2. Od 1953 r. do początku lat 80-tych minionego stulecia

Od 1953 r., w czasie tzw. „odwilży”, postępowały systematyczne zmiany kierunków działalności towarzystwa. Spektakularnym zjawiskiem tego okresu było rozszerzanie aktywności statutowej i dążenie do wzrostu zainteresowania jego działalnością ekonomistów-praktyków. Nowy trend aktywności Oddziału Morskiego PTE był zgodny z dwubiegunową koncepcją rozwoju Towarzystwa tj. utrzymania działalności naukowej, poszerzonej o wymiar zawodowy. Przełomowym momentem jakościowych przeobrażeń Oddziału było wystąpienie ówczesnego prezesa - prof. Edwarda Lipińskiego w 1963 r., w którym zaprezentował perspektywiczny program działania PTE. Wyartykułował w nim istotny dla korzystnych przekształceń postulat otwartości Towarzystwa dla wszystkich ekonomistów i popularyzacji wiedzy ekonomicznej wśród załóg pracowniczych. Był to początek rozwoju oddolnych struktur stowarzyszenia – Kół Zakładowych PTE z działalnością finansowaną przez przedsiębiorstwa, które szybko stały się podstawowymi elementami Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Jednocześnie postępowały innowacyjne przeobrażenia funkcjonalne w Oddziale. Działalność rozpoczęły liczne sekcje problemowe w tym: Finansów, Rachunkowości, Towaroznawstwa, Analizy Wartości, Przemysłu Okrętowego później Przemysłu, Ekonomiki Przemysłu Rybnego, Ekonomiki Transportu, Ekonomiki Handlu Zagranicznego, Ekonomiki Inwestycji i Budownictwa, Statystyki i Demografii. Funkcjonowały one w niewielkich gremiach, zainteresowanych tematycznie wyodrębnioną wiedzę ekonomiczną. W tej kadencji zorganizowano 16 odczytów wygłaszanych w Trójmieście, Elblągu i regionie.

W latach 1953-1954 rozpoczęto w Oddziale akcję szkoleniową w formie kursów pod hasłem „Studium praktycznej wiedzy ekonomicznej”, przejętą od Stowarzyszenia Wychowanków Szkoły Głównej Handlowej.

Istotnym faktem dla tego okresu (1955 r.) było uzyskanie pierwszej, własnej, stałej siedziby w Gdańsku -Wrzeszczu przy Al. Zwycięstwa 46, przy głównym ciągu komunikacyjnym Trójmiasta. Utworzono pierwsze Biuro Oddziału, do 1969 r. prowadzone przez mgr Elżbietę Zysnarską. Nowe warunki lokalowe umożliwiały organizowanie spotkań dyskusyjnych, zebrań sekcji problemowych i rozwijaniu działalności szkoleniowej.

W kolejnej, piątej kadencji (19.04.1956–4.10.1956), prezesem Zarządu Oddziału Morskiego PTE wybrano prof. Henryka Michniewicza⁹. Zarząd Oddziału zainicjował formułę bezpośredniego działania w przedsiębiorstwach poprzez tworzenie kół zakładowych PTE, głównie w

⁹ W dokumentacji z pierwszego okresu działalności Oddziału Morskiego PTE brakuje tytułów naukowych przy wielu nazwiskach. Ze względu na trudności poprawnego ustalenia, zachowano formę zawartą w aktach archiwalnych.

przedsiębiorstwach gospodarki morskiej m.in. przy trójmiejskich portach morskich, stoczniach, w Sopocie, Elblągu, Starogardzie Gdańskim i innych miejscowościach. Powstawały też kolejne sekcje problemowe, zorientowane funkcjonalnie na działalność konferencyjno-szkoleniową i edukacyjną w zakresie zagadnień związanych z gospodarowaniem dla morza i na morzu. Atrakcyjność edukacji spowodowała dynamiczny wzrost liczby członków Oddziału (1956 r. - 189 osób, 1957 r. – 254 osoby, 1958 r. – 298 osób). Dobrą passę rozwojową przerwała nagła śmierć prof. Michniewicza, lecz zapoczątkowane, cenne inicjatywy kontynuował nowy zarząd (w okresie 4.10.1956-21.02.1958) pod kierunkiem prof. Zbigniewa Jaśkiewicza, który z dużym powodzeniem sprawował funkcję Prezesa przez kolejnych 10 lat (pięć kadencji - do maja 1968 r.) Na fali przemian, w dniach 1-3.03.1957 r. zorganizowano Pierwszy Zjazd Ekonomistów Morskich w Sopocie, na którym dokonano oceny polskiej gospodarki morskiej i wyznaczono kierunki jej rozwoju. Najciekawsze referaty wygłosili: doc. Tadeusz Ocioszyński (*Węzłowe zagadnienia ekonomiczne żeglugi morskiej w Polsce*), prof. dr Bolesław Kasprowicz (*Węzłowe zagadnienia ekonomiczne portów polskich*), prof. dr Józef Kulikowski (*Węzłowe zagadnienia ekonomiczne morskiego przemysłu rybnego*), mgr W. Strąg (*Gospodarka morska w planie 5-letnim*). Ponadto wystąpili: wicepremier dr Stefan Jędrychowski, ówczesny minister żeglugi prof. dr Stanisław Darski, Dyrektor Naczelnego Centralnego Zarządu Przemysłu Okrętowego inż. Zdzisław Nowakowski.

Nadal powiększał się stan liczebny członków, powoływano nowe koła zakładowe, terenowe sekcje problemowe, a Koło Terenowe w Elblągu w 1963 r. przekształcono w Delegaturę PTE.

Ważnym wydarzeniem tego okresu w Oddziale był Zjazd Gospodarczy Województwa Gdańskiego w Sopocie (11-13.02.1959 r.), na którym sformułowano uwagi i wnioski do wytycznych rozwoju gospodarczego regionu na lata 1959-1965. Wygłoszono osiem ciekawych referatów dotyczących gospodarczego rozwoju województwa gdańskiego, przy czym dyskusja i wnioski odniosły się do problemów wykraczających poza sprawy regionalne, w tym:

- wzrostu produkcji i obrotu przy utrzymaniu lub obniżeniu projektowanych nakładów inwestycyjnych,
- zwiększenia efektywności inwestycji i wykorzystania środków obrotowych,
- technicznej modernizacji przedsiębiorstw, intensyfikacji oraz usprawniania procesów produkcyjnych i eksploatacyjnych,
- podniesienia wydajności pracy.

W tym okresie znacząco powiększyły się zasoby materialne Oddziału. Celowa dotacja uzyskana od Zarządu Głównego PTE umożliwiła odbudowę ze zniszczeń wojennych zespołu

kamieniczek na gdańskiej Starówce, od Długiego Targu do ul. Chlebnickiej (wzdłuż ul. Kramarskiej), oznaczonych numerami Długi Targ 46/47. Kamieniczki, zlokalizowane przy reprezentacyjnej Drodze Królewskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie Dworu Artusa i tuż przy fontannie Neptuna otrzymały prestiżową nazwę „Domu Ekonomistów”, który nadal pozostaje dumą i siedzibą Oddziału Gdańskiego PTE. Po odbudowie, władze miejskie oddały kamieniczki Oddziałowi w użytkowanie wieczyste z cezurą czasową do roku 1980. Zwolniły też z opłat dzierżawnych uznając je jako rekompensatę za rewitalizację, a do wyposażenia domu włączyły się trójmiejskie przedsiębiorstwa, instytucje i banki. Oddział Morski zyskał zatem znakomitą bazę lokalową, którą można było adaptować do realizacji zadań (pomieszczenia biurowe, sale wykładowe i konferencyjne, sala biblioteczna i siedem pokoi gościnnych). W konsekwencji znaczącej poprawie uległy warunki lokalowe i możliwości organizacji spotkań ogólnych, sekcyjnych, zebrań Zarządu i funkcjonowania biura. Oficjalne otwarcie „Domu Ekonomistów” nastąpiło w dniu 10.10.1959 r. przez prezesa Zarządu Głównego prof. dr. E. Lipińskiego, a uroczystość uświetniła sesja naukowa z głównym referatem ministra finansów - T. Dietricha. Jednocześnie władze miejskie przekazały Oddziałowi pod opiekę Dwór Artusa, który w przyszłości okazał się znaczącym obciążeniem.

Źródło: www.dziedzictwo.pomorze.pl, Lic. Creative Commons 4.0; Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)

Szybko jednak okazało się, że również i „Dom Ekonomistów” jest finansowym obciążeniem Oddziału. W poszukiwaniu środków na należyte utrzymanie posesji podjęto decyzję o odpłatnym wynajmie pomieszczeń. W okresie letnim korzystały z nich wycieczki szkolne i „orbisowskie”, w innych porach roku – wynajmowano je na cele szkoleniowe oraz członkom PTE oczekującym na przydziały mieszkań. W efekcie dom dość szybko stał się finansowo samowystarczalny.

W poszukiwaniu innych źródeł finansowania nieruchomości od 1961 r. rozpoczęto rekrutację członków zbiorowych (przedsiębiorstw), deklarujących współpracę, wnoszących dobrowolną składkę roczną. Było to korzystne rozwiązanie wobec potrzeb wynikających z utrzymania siedziby i rozszerzania statutowej działalności. W pierwszym roku w ramach Oddziału funkcjonowało już 15 przedsiębiorstw ze statusem członka zbiorowego i nowe Koło Terenowe w Starogardzie Gdańskim znacząco podnosząc i utrwalając jego status finansowy.

W grudniu 1962 r. w Domu Ekonomistów zorganizowano ogólnopolską konferencję naukową poświęconą zagadnieniom produkcji, przetwórstwa i obrotu drewnem, zgodnie z przyjętymi przesłankami:

- porty morskie Gdańska i Gdyni obsługują ładunki drewna stanowiące przedmioty polskiego handlu zagranicznego,
- produkcja leśna i przetwórstwo drewna stanowią poważną pozycję w strukturze gospodarczej województwa gdańskiego.

Wzięło w niej udział ponad 80 uczestników, przedstawicieli środowiska gospodarowania drewnem i wyższych uczelni.

Szczególnym wydarzeniem w Oddziale (kadencja 23.02.1962 r. - 19.03.1964 r.) była prezentacja krajowego dokumentu Zespołu do spraw Organizacji i Zarządzania przy Radzie Ministrów pt. „Projekt tez w sprawie postępu ekonomicznego w przemyśle i organizacji służb ekonomicznych”. Określono w nim rolę nauk ekonomicznych i ekonomistów w życiu gospodarczym. Debatowano też nad ideą przekształcenia PTE w organizację powszechną, co stało się bodźcem do dalszych przemian organizacji i podjęcia nowych form działania. Na tej fali rozpoczęło się pozyskiwanie nowych członków indywidualnych i zbiorowych do kół przy PTE; powstawały nowe - w Gdyni, Malborku i Kwidzynie. W dniu 3.05.1963 r. podjęto uchwałę Zarządu Oddziału Morskiego PTE w Gdańsku o przekształceniu Koła Terenowego w Elblągu w Delegaturę PTE.

W kadencji 23.02.1962 r. – 19.03.1964 r. we władzach Oddziału Gdańskiego PTE zabrakło prof. B. Kasprowicza. Również w kilku kolejnych kadencjach nie zasilał swoją osobą i wiedzą Prezydium i Zarząd Morskiego Oddziału. Współdziałał jednak aktywnie w naczelnych władzach PTE i pracach Rady Głównej.

W 1963 r. zorganizowano 123 odczyty, z czego 61 w odbyły się w kołach przy znakomitej frekwencji słuchaczy. Były to odczyty otwarte, dla inżynierów i techników, „czwartki klubowe PTE dla radnych”, popularne ze względu na użyteczną problematykę i jako forum swobodnej wymiany myśli ekonomicznej w profesjonalnym środowisku.

Jednocześnie był to okres nawiązywania pierwszych w Oddziale kontaktów zagranicznych. W sierpniu 1963 r. dwaj włoscy profesorowie ekonomii: Aldo Romadoro i Decio Scardaccione wygłosili referaty o reformie rolnej we Włoszech w 1950 r. oraz jej skutkach dla włoskiego chłopstwa. W listopadzie tegoż roku doc. dr Anatol Daniłowicz Szeremieca z Uniwersytetu Łomonosowa w Moskwie wygłosił w Domu Ekonomistów wykład pt. „*Ewidencja, analiza i kontrola działalności produkcyjnej socjalistycznego przedsiębiorstwa przemysłowego*”.

W kadencji (19.03.1964 - 5.05.1966) na Zebraniach Zarządu Oddziału Morskiego – wyborczym i informacyjnym analizowano wyniki obrad Ogólnopolskiego Walnego Zgromadzenia PTE w Warszawie w dniu 12.03.1965 r. Na mocy wydanego wówczas zarządzenia, prawo członkostwa utraciły przedsiębiorstwa, w których nie zorganizowano Kół PTE. Jednak w Gdańsku nadal powstawały kolejne sekcje problemowe (ogólnoekonomiczna, ekonomiki inwestycji i budownictwa), sukcesy odnotowywały Koła Terenowe (Kwidzyn, Malbork, Lębork, Tczew, Starogard Gdański), powołano Radę Koordynacji Branżowej Kół Przemysłu Okrętowego (1964 r.) oraz Delegaturę PTE w Elblągu. W ramach działalności statutowej organizowano wykłady, otwarte wieczory dyskusyjne z udziałem wybitnych ekonomistów (prof. dr S. Żurawicki, prof. dr B. Minc, inni), konferencje i sesje naukowe. Łącznie w latach 1964-1966 w Oddziale Morskim wygłoszono 129 odczytów, zorganizowano 5 konferencji i sesji naukowych. Były to:

- Sesja Naukowo-Ekonomiczna w Sali Ratusza Staromiejskiego z okazji XX-lecia objęcia przez Polskę Ludową wybrzeża morskiego (21.06.1965 r.) z obszernym referatem dra W. Andruszkiewicza pt. *Podstawowe problemy 20 lat gospodarki morskiej*;
- Sesja Ekonomistów Przemysłu Ciężkiego (17-18.11.1964 r.) z udziałem 200 osób; organizatorem było Koło PTE przy Stoczni Gdańskiej im. Lenina;
- Konferencja zorganizowana przez Oddział Morski w Gdańsku i Instytut Pracy w Warszawie na temat działalności Instytutu i prac w 1964 r. (12.10.1964 r.);
- Konferencja zorganizowana przez Delegaturę PTE w Elblągu pt. *Postęp ekonomiczny i rola służb ekonomicznych w przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach miasta i powiatu elbląskiego* (17.03.1964) z udziałem 145 osób;
- Ogólnokrajowa narada przedstawicieli kół przyzakładowych PTE przemysłu ciężkiego z udziałem prof. dra E. Lipińskiego - Prezesa Zarządu Głównego PTE zorganizowana przez Delegaturę PTE w Elblągu i Koło PTE przy „Zamechu” - Zakładach Mechanicznych im. Gen. Świerczewskiego.

We wrześniu 1964 r. Zarząd Oddziału Morskiego przeprowadził badanie ankietowe, którego celem było zgromadzenie danych o liczebności ekonomistów z wykształceniem wyższym,

zatrudnionych w jednostkach gospodarczych i prezydiach rad narodowych w woj. gdańskim wg stanu na dzień 30.06.1964 r. Otrzymano 217 odpowiedzi (71% ogółu ankietowanych !!). Wyniki wskazały na niedostatek kadr ekonomicznych z wyższym wykształceniem w sferze obrotu towarowego i prezydiach rad narodowych, 27,2 % podmiotów nie zatrudniało ekonomistów po studiach, a ponad 40% wykształconych ekonomistów zajmowało stanowiska nieekonomiczne. Najlepiej w badaniu wypadły przedsiębiorstwa gospodarki morskiej. Przeprowadzone badanie stało się inspiracją do intensyfikacji nowoczesnej edukacji ekonomicznej w regionie, w której najważniejszą rolę spełniał gdański Oddział PTE. Ponadto rozwijano współpracę z innymi organizacjami (NOT) i ekonomistami zagranicznymi (radzieckimi, jugosłowiańskimi).

W kadencji od 5.05.1966 r. do 17.05.1968 r. Oddział Morski PTE rozpoczął kolejny nabór członków, tym razem z dotychczas niereprezentowanych w towarzystwie dziedzin gospodarki (mieszkaniowej i terenowej, rolnictwa). Jednak znakomitą większość nowych członków nadal stanowili przedstawiciele przemysłu (70,6%) w tym okrętowego (31,1%) z wyższym wykształceniem, którym legitymowało się 52,3% populacji, z czego 23,5 % stanowiły kobiety. Pod koniec 1967 r. w Oddziale działało 39 członków zbiorowych, 39 kół zakładowych, skupiających 85% ogółu członków. Nadal szczególnym priorytetem dla Oddziału Morskiego była działalność statutowa, w tym odczyty (255), zebrania dyskusyjne i konferencje naukowe (7) z zakresu: kosztów, analiz ekonomicznych, gospodarowania środkami trwałymi, systemów inwestowania, rachunku gospodarczego, systemu przetwarzania informacji, efektywności handlu zagranicznego, samorządu pracowniczego. Uchwałą Zarządu Głównego PTE z dnia 29.01.1968 r. z Delegatury PTE w Elblągu utworzono Oddział Terenowy w Elblągu, obejmujący działaniem miasto i powiaty: elbląski, malborski, kwidzyński, sztumski, a jego prezesem został mgr. L. Blangiewicz.

W okresie od 17.05.1968-29.05.1970 r. funkcję prezesa Oddziału Morskiego PTE sprawował dr Jan Waseńczuk. Nowy statut Towarzystwa zobowiązywał do rozbudowania struktur Zarządów regionalnych oddziałów w tym okresie. Z mocy tego dokumentu skład Zarządu Oddziału w Gdańsku powiększył się do 37 osób (prezes, czterech wiceprezesów, sekretarz naukowy, skarbnik, 21 członków zarządu i 9 zastępców członków zarządu). Komisję Rewizyjną stanowiło 5 osób (przewodniczący, dwóch członków Komisji i dwóch ich zastępców). Również w tym okresie wręcz lawinowo wzrosła liczba członków Oddziału, co oznaczało 54,7% wzrost liczebności w stosunku do roku poprzedniego. Naturalną konsekwencją był wzrost liczby Kół PTE i sekcji problemowych. Na wzór Rady Koordynacyjnej Kół PTE Przemysłu Okrętowego w grudniu 1969 r. powstała Rada Koordynacji Branżowej Kół PTE Obrotu Portowo-Morskiego.

W tym okresie, w Morskim Oddziale funkcjonowało 8 Sekcji Problemowych, w tym szczególnie aktywna Sekcja Transportu pod kierownictwem prof. dr B. Kasprowicza.

Podstawowym celem jej działalnością było propagowanie wiedzy ekonomicznej, aranżowanie, organizowanie spotkań dyskusyjnych i konferencji naukowych. Warto wspomnieć w tym miejscu o ciekawej konferencji, zorganizowanej przez Morski Oddział PTE wspólnie ze Zjednoczeniem Portów Morskich w Gdyni w dniu 11 listopada 1968 r. na temat: *Mierniki oceny portów – stan obecny i zamierzenia*, na którym główne wystąpienie przypadło prof. Kasprowiczowi.

W dniu 29.06.1968 r. w Gdańsku powołano Radę Koordynacyjną Towarzystw Naukowych. Skupiała ona ogólnopolskie stowarzyszenia działające w woj. gdańskim w tym Oddział Morski PTE, NOT, TNOiK, Stowarzyszenie Księgowych, SARP, później Polskie Towarzystwo Cybernetyczne. Celem Rady było współdziałanie w organizacji szkoleń, odczytów i spotkań naukowych.

Nową formą aktywności w Oddziale w tej kadencji była działalność konsultacyjna w zakresie indywidualnych i zbiorowych spraw gospodarczych. W 1969 r. udzielono 69 konsultacji indywidualnych i dla przedsiębiorstw. Zorganizowano też siedem konferencji, sympozjów i sesji naukowych (materiały konferencyjne i pokonferencyjne wydawano drukiem) oraz 29 tematycznych kursokonferencji z zakresu handlu zagranicznego, bodźców płacowych, ekonomicznych problemów postępu technicznego, zadań służb inwestycyjnych, analiz ekonomicznych. W ramach współpracy z miejscową prasą członkowie PTE publikowali opracowania o tematyce gospodarczej.

W ósmej kadencji (29.05.1970 - 10.10.1975 r.) funkcję prezesa przyjął prof. dr Witold Andruszkiewicz. Poprzedni prezes dr Jan Waseńczuk opuścił Gdańsk obejmując od 20.09.1974 r. stanowisko wiceprezesa Narodowego Banku Polskiego.

Prezes, prof. dr W. Andruszkiewicz, urodzony 28 września 1917 roku w Omsku na Syberii był absolwentem elitarnej, poznańskiej Akademii Handlowej. Jako adept nauk ekonomiczno-handlowych, od 1945 roku związany z Wybrzeżem Gdańskim pracował w przedsiębiorstwach handlu morskiego pełniąc ważne i odpowiedzialne funkcje. W latach 1950–1954 był naczelnym dyrektorem Przedsiębiorstwa Spedycji Międzynarodowej C. Hartwig w Gdyni, a w latach 1957–1960 dyrektorem eksploatacyjnym Zarządu Portu Gdynia. Zawsze aktywny, otwarty na światowe osiągnięcia w żegludze morskiej i portach z trudem mieścił się w sztywnej, socjalistycznej doktrynie i ograniczeniach narzucanych polskiej gospodarce, a gospodarce morskiej w szczególności. Dla zaspokojenia pragnień o Polsce Morskiej, ważnym partnerze na Bałtyku i w skali Europy, Profesor znalazł inne miejsce – naukę. Od 1947 r. był kolejno: asystentem, adiunktem i wykładowcą w Wyższej Szkole Handlu Morskiego, przemianowanej na Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Sopocie. Doktoryzował się w 1962 r., a od 1963 roku rozpoczął wieloletnią, naukowo-badawczą działalność w Instytucie Morskim w Gdańsku, stanowiącym naukowe zaplecze resortu gospodarki morskiej. W 1971 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1979 r. –

profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych. W Polskim Towarzystwie Ekonomicznym był członkiem Zarządu Głównego i prezesem Gdańskiego Oddziału PTE przez dwie kadencje. Uchwałą Kapituły z 2002 r. został uhonorowany „Złotą Odznaką Honorową Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego z Wieńcem”.

Pod nową nazwą własną Oddziału Wojewódzkiego PTE w Gdańsku organizowano comiesięczne spotkania Prezydium i kwartalne z członkami Zarządu. W sprawach bieżących, dwa razy w tygodniu odbywały się spotkania ścisłego kierownictwa - prezesa, sekretarza, skarbnika i dyrektora Biura. Powołano też Radę Programowo-Naukową i Komisję Weryfikacyjną Zarządu Oddziału OW. Celem funkcjonowania tych struktur było koordynowanie działalności szkoleniowej, zatwierdzanie programów wraz z kontrolą ich realizacji, tematów sesji, konferencji naukowych i odczytów. Komisja Weryfikacyjna Zarządu Oddziału OW oceniała kompetencje zawodowe i pracę wykładowców na kursach prowadzonych przez Dyрекcję Szkolenia Ekonomicznego PTE. Formalną podstawą angażowania wykładowców była uchwała Rady Ministrów Nr 306 z dnia 30.11.1965 r. o podnoszeniu kwalifikacji pracowników zatrudnionych w gospodarce narodowej. Ze względu na kolizję funkcji z Radą Naukowo-Programową, Komisję tę w 1967 r. zlikwidowano. Powołano natomiast Komisję Wydawniczą OW PTE dla opracowywania koncepcji wydawniczych i edycji rocznika „*Komunikaty Organizacyjne*”. W latach siedemdziesiątych nakładem PTE wydawano czasopisma: *Przegląd Ekonomiki Przemysłu Okrętowego* (kwartalnik), *Komunikat Organizacyjny* (rocznik), okresowo - *Biuletyn Informacyjny*, broszury sprawozdawcze, materiały konferencyjne i pokonferencyjne, niektóre o znacznej objętości.

Przy Oddziale nadal prężnie propagowały działalność zakładowe Koła PTE i branżowe Rady Koordynacyjne. Zróżnicowanie zainteresowań członków doprowadziło do zmniejszenia popularności sekcji problemowych, choć nadal jeszcze odbywały się merytoryczne prelekcje i konstruktywne dysputy. Szczególnie aktywny w tym zakresie był Oddział Regionalny w Elblągu, przy którym powołano Klub Zastępców Dyrektorów ds. ekonomicznych, organizowano tematyczne spotkania, sesje naukowe, praktyki dla studentów Wydziału Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego, współpracowano z Kołami Młodego Ekonomisty w szkołach średnich. W związku z nowym podziałem administracyjnym kraju w 1975 r. i wyodrębnieniem województwa elbląskiego, zgodnie z decyzją Zarządu Głównego PTE Oddział Regionalny w Elblągu został przemianowany na Oddział Wojewódzki. Podobnie stało się w Słupsku.

W 1973 r. w gdańskim Oddziale uruchomiono nową formę organizacyjną – Kluby Jednostek Inicjujących i Zastępców Dyrektorów ds. Ekonomicznych. Celem ich działalności była robocza wymiana doświadczeń kadr kierowniczych, dla których organizowano spotkania i dyskusje wokół

aktualnych spraw i wydarzeń społeczno-gospodarczych oraz konsultacje o wieloaspektowo zróżnicowanej tematyce, z których wnioski i postulaty komunikowano pisemnie zakładom pracy.

Kolejnymi innowacjami w działalności PTE były konkursy i olimpiady ekonomiczne, którym od 1970 r. Oddział w Gdańsku patronował lub współpatronował. Organizowano też coroczne olimpiady dla maturzystów techników ekonomicznych woj. gdańskiego. Od 1970 r., w porozumieniu ze Zrzeszeniem Studentów Polskich, członkowie Oddziału oceniali prace magisterskie o tematyce ekonomicznej przygotowywane przez studentów Uniwersytetu Gdańskiego, honorując zwycięzców odznakami PTE.

Od roku 1970 drastycznie zmniejszyły się przychody finansowe Oddziału. Sytuacja ta stanowiła pochodną czteroletniego wsparcia lokalowego NOT z powodu pożaru i utraty siedziby w Domu Technika w Gdańsku. Po okresie współużytkowania budynek należało poddać generalnemu remontowi, co ze względów finansowych stało się możliwe dopiero w latach 1979-1981.

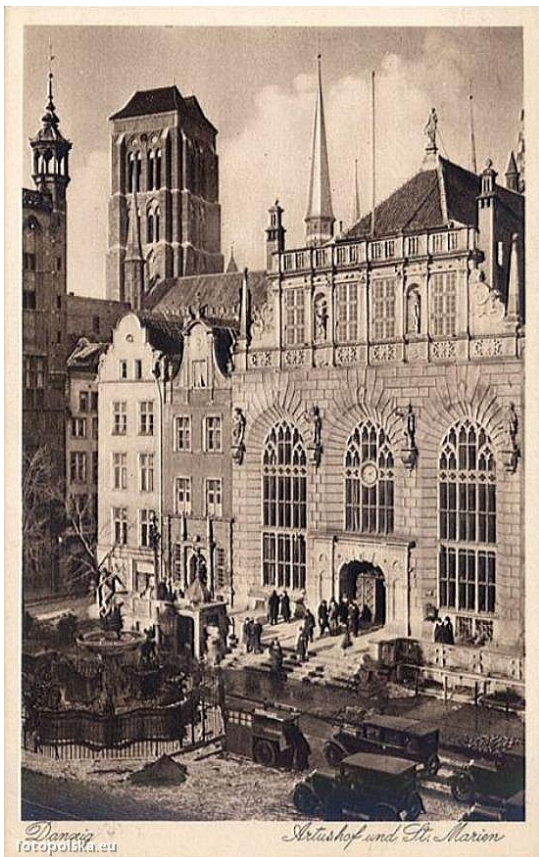
Warto też powiedzieć kilka słów o bibliotece Oddziału Morskiego PTE, w której od 1963 r. skrupulatnie gromadzono literaturę ekonomiczną. Księgozbiór znacząco powiększył się po przekazaniu przez Rodzinę prezesa, prof. Michniewicza, zgodnie z Jego wolą, prywatnej, bogatej kolekcji dzieł. Na półkach biblioteki i czytelnii Oddziału Morskiego w 1964 r. znajdowało się ponad 3 400 tytułów oraz prenumerowano 36 periodyków polskich i językach obcych. W 1967 r. w uporządkowanych i alfabetycznie skatalogowanych zasobach bibliotecznych w 1967 r. figurowały 5.283 pozycje, a w 1969 r. liczba pozycji bibliotecznych wynosiła 6.709 woluminów. Opracowano też katalog rzeczowy (działowy) księgozbioru. W kadencji 1970-1975 biblioteka została otwarta również dla innych środowisk zawodowych. Niestety, po perturbacjach lokalowych w związku z użyczeniem gościny NOT-owi została zamknięta., a zbiory złożone w archiwum.

Członkowie Oddziału Wojewódzkiego w Gdańsku zawsze aktywnie współpracowali z Zarządem Głównym PTE sprawując zaszczytne funkcje w jego władzach, Radzie Głównej PTE, niektórych Komisjach i zespołach zjazdowych. W pracach Rady Głównej PTE w kadencji 1970 – 1975 uczestniczył prof. B. Kasprowicz.

Nadal intensywnie rozszerzała się współpraca zagraniczna, a do dotychczasowych kontaktów dołączyli ekonomiści niemieccy, brytyjscy, tureccy, z Ameryki Południowej i Środkowej i USA. Również coraz bardziej uwidaczniała się ukierunkowana współpraca z innymi organizacjami w środowisku regionalnym i jej pozytywne efekty, wizerunkowo wzmacniające znaczenie Oddziału PTE w regionie.

Zmiany w statucie Towarzystwa, sprawy zawodowe i osobiste członków zarządu w kolejnej kadencji (10.10.1975-31.11.1980 r.) zdecydowały o istotnych „przetasowaniach” personalnych w Oddziale, które na szczęście nie zdestabilizowały jego działalności. Sprawnie funkcjonowały Komisje, wypełniające statutowe zadania organizacyjne, merytoryczne i wydawnicze. Posiedzenia Prezydium i Zarządu odbywały się zgodnie z corocznymi harmonogramami czasowymi i tematycznymi. Aktywnie działały Koła Zakładowe i Sekcje Problemowe, choć pod koniec kadencji, na skutek ostrej weryfikacji członków i działalności Kół stan liczbowy uczestników skurczył się. Znakomicie natomiast rozwijały się Koła Młodego Ekonomisty, przyciągające młodzież licealną. Dotychczasowe formy działalności wzbogaciły spotkania środowiskowe, konkursy, olimpiady i turnieje. W 1979 r., OW PTE w Gdańsku ogłosił pierwszy konkurs na najlepszą pracę magisterską dla absolwentów dwóch wydziałów Uniwersytetu Gdańskiego - Ekonomiki Produkcji i Ekonomiki Transportu. Organizowano też konkursy na najlepszą pracę maturalną absolwentów liceów ekonomicznych i olimpiady dla uczniów liceów ekonomicznych w województwie. Innowacyjną inicjatywą środowiskową ZMP, TNOiK i Oddziału OW był Turniej Młodych Mistrzów Organizacji, którego celem było włączenie młodzieży w rozwiązywanie problemów organizacyjnych w przedsiębiorstwach. Podjęto też pierwszą w historii Oddziału próbę utworzenia grupy ekspertów ekonomicznych. Były to przykłady owocnej współpracy Oddziału z lokalnym środowiskiem akademickim, które utrwaliły się w długim okresie.

W związku ze zbliżającym się upływem terminu użytkowania Domu Ekonomistów, w efekcie starań Oddziału, Urząd Miejski w Gdańsku decyzją z dnia 3.06.1976 r. przekazał PTE w użytkowanie wieczyste teren w obrębie ulic: Długi Targ, Kramarska i Chlebnicka oraz znajdujące się na nim kamieniczki przy Długim Targu 46/47, Kramarskiej 8/10 i Chlebnickiej 1. Ponadto, Oddział zobowiązano do wydzierżawienia piwnic na działalność gastronomiczną, ściśle określonej przebudowy parteru i udostępniania jej gościom z Dworu Artusa i muzeum.

Źródło: po lewej materiały archiwalne Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, Fotopolska-Eu, Dwor_Artusa1928 r., po prawej materiały archiwalne Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Gdańsku

W ramach współpracy zagranicznej utrwalano dotychczasowe i nawiązywano nowe kontakty w tym z ekonomistami austriackimi. Ponadto członkowie Oddziału zaczęli reprezentować Oddział Gdański na międzynarodowych konferencjach wygłaszając wysoko oceniane referaty, skutkujące dalszymi kontaktami w skali ponad krajowej.

3. Okres od 1980 do 1989 r.

W okresie od 1980 do 1989 r., nacechowanym głębokimi przemianami politycznymi, gospodarczymi i postaw społecznych nastąpiło wyraźne ograniczenie działalności stowarzyszeń zawodowych. Funkcje prezesów w tym okresie sprawowali: dr Józef Szajowski (10.12.1980-25.01.1983), prof. dr hab. Lucjan Hofman (25.01.1983-16.05.1985 i 17.05.1983-09.02 1993 r.).

Na skutek ogólnej, niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i generalnej niechęci do działań społecznych dla gdańskiego Oddziału PTE nastąpił czas stagnacji działalności. Znacząco spadła liczba członków, kół zakładowych, konferencji, seminariów, odczytów i szkoleń.

Wprowadzenie stanu wojennego w grudniu 1981 r. i przeciągający się remont Domu Ekonomistów spowodowały, iż działalność statutową w pełniejszym wymiarze reaktywowano dopiero pod koniec 1982 r. Dodatkowymi utrudnieniami dla stabilizacji działalności Oddziału były niepowodzenia i trudności w reformowaniu systemu gospodarczego Polski. Dodatkowo, nieprzychylnie nastawienie regionalnego środowiska do działalności Oddziału było pokłosiem aktywnego zaangażowania PTE w polityczno-gospodarcze problemy kraju. Był to również okres dynamicznych zmian personalnych w Oddziale we wszystkich jego gremiach, którym towarzyszyły niezbędne zmiany strukturalne organizacji. Zamykano działalność mniej aktywnych Komisji, Sekcji Problemowych i Rad Koordynacyjnych, wiele z nich pracowało w ograniczonym zakresie z załamaniem aktywności Klubów Młodego Ekonomisty włącznie. Ograniczoną aktywność wykazywały Sekcje Problemowe, co skutkowało ich systematycznym rozwiązywaniem. Spadało znaczenie Rad Koordynacji Branżowej i Terenowej Kół PTE w przedsiębiorstwach, zaprzestano wydawania czasopism.

Pewne oznaki renesansu działalności Oddziału odnotowano w roku 1983 w związku z powstaniem Koła PTE na Uniwersytecie Gdańskim przy AIESEC. Na fali problemów w Polsce w 1981 r., z inicjatywy wspólnej OW PTE w Gdańsku i TNOiK powołano Klub Dyskusyjny ds. Reformy Gospodarczej dla aktywu gospodarczego i naukowego ośrodka gdańskiego, który na krótko stał się regionalną platformą dyskusyjno-konsultacyjną. Organizowane spotkania ogólnopolskie, ponadregionalne i regionalne w większości podporządkowano najważniejszym zagadnieniom reformy gospodarczej i funkcjonowaniu przedsiębiorstw w tych warunkach. Od roku 1982 prowadzono tematyczne konsultacje dla nauczycieli - wykładowców przedmiotów ekonomicznych i w przedsiębiorstwach. Ze względów finansowych w latach 1981-1983 czasowo zaprzestano organizowania konkursów, turniejów i olimpiad. Po trzyletniej przerwie, w roku 1984, reaktywowano konkurs na najlepszą pracę dyplomową dla absolwentów liceów ekonomicznych, przyznając siedem równorzędnych wyróżnień.

W centrum uwagi członków Oddziału były przeciągające się prace remontowe Domu Ekonomistów, które utrudniały pożądaną działalność i reaktywowanie biblioteki. Nastąpiły też zmiany personalne na stanowiskach dyrektora biura OW, głównego księgowego i gospodarza domu.

Współdziałanie z Zarządem Głównym PTE cechowało się nadal znaczącą aktywnością, którą odzwierciedlało uczestnictwo członków OW w Gdańsku w różnych gremiach, w tym Zarządu, Rady Głównej, Komisji Rewizyjnej, tematycznych Komisji PTE, Sądu Koleżeńskiego, Rady Programowej miesięcznika „Wektory”, Zespołu Kół PTE. Również członkowie władz głównych PTE wizytowali Oddział, intensywnie współdziałający z władzami województwa gdańskiego poprzez działalność opiniotwórczo-konsultacyjną i udział w licznych komisjach na szczeblu regionalnym. Członkowie pod szyldem PTE współdziałali też z lokalnymi i regionalnymi

przedsiębiorstwami oraz innymi organizacjami społecznymi w ramach Rady Towarzystw Naukowych w Gdańsku, Kuratorium Oświaty, redakcjami ekonomicznymi lokalnej prasy oraz Polskiego Radia i Telewizji.

W ramach współpracy zagranicznej podejmowano ekonomistów niemieckich w tym profesora z Hamburga, który wygłosił wykład na temat polityki pieniężno-kredytowej banku krajowego RFN.

Faktyczne ożywienie działalności statutowej w Oddziale nastąpiło w drugiej połowie lat 80-tych, wraz z równoległymi, wewnętrznymi przeobrażeniami z organizacji masowo-zawodowej w strukturę o charakterze elitarno-zawodowym. Podstawowa aktywność została zorientowana na profesjonalne popularyzowanie dobrej wiedzy ekonomicznej i dobrych praktyk w reformującej się gospodarce. W tym okresie Oddział Gdański wypracował sobie szczególnie wysoką pozycję jako centrum naukowo-edukacyjne w regionie Pomorza, stabilizowała się liczba członków i kół. W tym okresie funkcje prezesów pełnili: dr Józef Szajowski i prof. dr hab. Lucjan Hofman.

Należy podkreślić, iż dzięki aktywności i determinacji prezesa, profesora L. Hofmana Towarzystwo przetrwało trudny okres początku lat 80-tych, a następnie rozwinęło szeroką działalność popularyzatorską i szkoleniową. Działalność statutową zorientowano na popularyzację dobrej wiedzy ekonomicznej i dobrych praktyk w reformującej się gospodarce. W tym okresie Oddział utrzymywał wysoką pozycję centrum naukowo-edukacyjno-szkoleniowego w skali regionalnej i ponadregionalnej. Dla kadr menedżerskich i załóg pracowniczych organizowano szkolenia i kursokonferencje podporządkowane oczekiwaniom pracodawców. Mieściły się one w trzech nurtach problematycznych:

- *stricte* ekonomicznym, tematycznie profilowanym z uwzględnieniem potrzeb pracodawców, głównie branż przemysłu i budownictwa,
- interdyscyplinarnym,
- pedagogicznym, dla współpracujących wykładowców.

Organizowano też kursy z zakresu polityczno-społecznych aspektów kodeksu pracy i prawno-ekonomicznych aspektów bezpieczeństwa i higieny pracy z uwzględnieniem ubezpieczeń społecznych. Ponadto, słuchacze nabywali umiejętności opracowywania wniosków racjonalizatorskich metodą analizy wartości dla przedsiębiorstw-zleceniodawców szkoleń. Wszystkie były zróżnicowane pod względem poziomu wiedzy słuchaczy i ich dotychczasowych kwalifikacji oraz dostosowane do preferencji czasu ich odbywania. W trosce o wysoki poziom szkoleń Zarząd Oddziału Wojewódzkiego w Gdańsku sprawował szczegółowy nadzór nad merytoryczną i dydaktyczną stroną szkoleń/kursów, wytyczał kierunki jego doskonalenia,

Zatwierdzał plany, programy, metody dydaktyczne i pomoce naukowe, weryfikował wykładowców i wizytatorów oceniał ich efektywność.

Od roku szkolnego 1987/1988 Gdański Oddział PTE jest współorganizatorem corocznej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Od początku wzbudza ona duże zainteresowanie nauczycieli i uczniów szkół średnich w regionie. Celem tego wydarzenia jest:

- inicjowanie i rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką ekonomiczno-społeczną oraz kierunkami rozwoju Polski na tle gospodarki światowej,
- upowszechnianie i podnoszenie poziomu nowoczesnej wiedzy ekonomicznej,
- odnajdywanie utalentowanej młodzieży i pobudzanie szlachetnej i opartej na rzetelnej pracy rywalizacji, również wśród nauczycieli i szkół,
- inspirowanie zmian w programach nauczania przedmiotów ekonomicznych,
- wpływ na skuteczne dostosowywanie programów nauczania przedmiotów ekonomicznych do współczesnych wymagań, rozszerzanie zakresu i podnoszenie poziomu nauczania przedmiotów ekonomicznych i pokrewnych,
- propagowanie kultury ekonomicznej i zasad racjonalnego gospodarowania.

4. Od 1989 r. do czasów obecnych.

Istotny, przełomowy moment w działalności Oddziału Gdańskiego PTE nastąpił po XV Zjeździe Krajowym PTE w 1989 r. U progu transformacji systemowej kraju podjęto uchwałę, która wyznaczyła nowe trendy działalności organizacji. Należały do nich działania na rzecz przeobrażeń i kształtowania nowego, rynkowego ładu gospodarczego oraz rozwoju przedsiębiorczości, zapewniającej wysoką efektywność. W nurt przemian włączył się Oddział PTE w Gdańsku i jego członkowie – ekonomiści o zróżnicowanych poglądach na gospodarczą i społeczną rzeczywistość w warunkach gospodarki rynkowej. Należały do nich działania na rzecz apolityczności organizacji, przeobrażeń i kształtowania nowego, rynkowego ładu gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości zapewniającej wysoką efektywność. Jednocześnie, w następstwie nowelizacji ustawy o stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r., która zainicjowała dalsze przeobrażenia strukturalne Oddziału PTE w Gdańsku.

Na fali pogłębiających się trudności towarzystwa postępowały dalsze przeobrażenia organizacyjne Oddziału. Zgodnie z ustawą o stowarzyszeniach i uchwałą Nadzwyczajnego Zjazdu Krajowego z dnia 27 czerwca 1991 r., zaaprobowaną przez XVI Zjazd Krajowy PTE w listopadzie 1993 r., wszystkie oddziały PTE, w tym Gdański, zobowiązano do działań w kierunku prawnego i

finansowego usamodzielnienia się, przy zachowaniu ogólnopolskiej integralności i udziału prezesów oddziałów w pracach Zarządu Krajowego Towarzystwa z siedzibą w Warszawie. Na podstawie wdrożonego postępowania Oddział Gdański uzyskał osobowość prawną w 1993 r. Został wpisany do Krajowego Rejestru Przedsiębiorstw KRS pod nr 0000092579 i otrzymał NIP 583 000 19 88. Od tego czasu działalność statutowa została podporządkowana:

- organizacji konferencji, seminariów i spotkań dyskusyjnych,
- organizacji Olimpiad Wiedzy Ekonomicznej i Konkursów Prac Magisterskich, i od 2004 r. Konkursów Prac Licencjackich,
- pracom związanym z członkostwem w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym Oddział w Gdańsku (przyjmowanie deklaracji, wydawanie legitymacji, windykacja składek),
- administrowaniu nieruchomością - Domem Ekonomistów (wynajem pomieszczeń biurowych i sal wykładowych),
- koordynacji wydawanych publikacji.

Oddział PTE w Gdańsku kontynuuje działalność szkoleniowo-doradczą obejmującą:

- organizację i realizację kursów finansowanych ze środków publicznych w odpowiedzi na przetargi i zapytania cenowe,
- realizację szkoleń otwartych, ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji z danej tematyki, skierowanych do klientów indywidualnych, pracowników firm, administracji publicznej.
- badanie potrzeb szkoleniowych w firmach, przedsiębiorstwach, organizacjach,
- realizację szkoleń zamkniętych, dedykowanych pracownikom konkretnych przedsiębiorstw lub organizacji,
- analizę projektów szkoleniowych na podstawie ewaluacji realizowanych kursów,
- pracę nad metodologią zwiększania efektywności przeprowadzanych szkoleń.

Przedstawionym czynnościom podporządkowana jest działalność opiniotwórcza, ekspercka, szkoleniowa, związana z organizacją konferencji, seminariów naukowych, wykładów i odczytów, konsultacji, doradztwa ekonomicznego i publikowaniem dzieł o tematyce ekonomicznej. Istotne znaczenie dla działalności Oddziału PTE w Gdańsku ma współpraca środowiskowa, w tym ze szkołami o profilu ogólnokształcącym i ekonomicznym. Uczniowie szkół ogólnokształcących są corocznie kwalifikowani do Olimpiad Wiedzy Ekonomicznej, natomiast młodzież studencka – do Konkursów na najlepsze prace magisterskie i licencjackie.

W kadencji (09.02.1993 r. – 20.06.2001 r.) funkcję prezesa Oddziału PTE w Gdańsku sprawował prof. dr hab. Włodzimierz Rydzkowski, W tym okresie oddział „raczkował” w nowej rzeczywistości systemowej, otwierał się na nowe inicjatywy sprzyjające pozyskiwaniu środków na działalność statutową i dodatkową. Kierunek przemian wyznaczały odmienne od dotychczasowych trendy racjonalizowania działalności we wczesnej gospodarce rynkowej i budowania nowej struktury elitarnej organizacji. Odzwierciedleniem procesów restrukturyzacji, w tym prywatyzacji przedsiębiorstw, była likwidacja Klubów zakładowych PTE, sekcji problemowych, klubów itd. Rozpoczęła się intensywna edukacja ekonomiczna na terenie całego regionu Pomorza dostosowana do nowych uwarunkowań gospodarowania i życia ludności. Podjęto współpracę z nowymi trenerami, specjalistami zapraszonymi do realizacji kursów, niekiedy wykraczających poza ekonomię (np. kursy i szkolenia informatyczne, praktycznego wykonywania niektórych zawodów, certyfikowania kadr dla przedsiębiorstw transportowo-spedycyjnych itp.). Szkolenia odbywały się w wielu miejscowościach regionu, natomiast w Gdańsku dla celów dydaktycznych wykorzystywano Dom Ekonomistów, również źródło przychodów dla Oddziału z tytułu wynajmu niektórych pomieszczeń.

Prof. dr hab. W. Rydzkowski spełnił ważną misję w rozwoju Oddziału - postawił na zmianę pokoleniową w jego strukturach. Z inicjatywy profesora powstał przy Oddziale Gdańskim PTE Klub Młodego Ekonomisty, integrujący środowisko i młode pokolenie poprzez organizację spotkań dyskusyjnych, tematycznych konferencji i seminariów oraz edytorstwo publikacji.

W 1997 r. profesor był inicjatorem konkursu na najlepszą pracę licencjacką oraz magisterską im. prof. L. Hofmana. Kapituła Konkursowa nagradzała wybitne opracowania dotyczące współczesnych problemów ekonomicznych regionu gdańskiego, Dodatkowym celem konkursów było promowanie szczególnie uzdolnionej młodzieży akademickiej. Konkurs spotkał się z dużym zainteresowaniem regionalnych uczelni kształcących na kierunkach ekonomicznych.

Prezes Rydzkowski był też współautorem wielu koncepcji programowych konferencji i debat naukowych w Gdańsku, a także współautorem oraz recenzentem publikowanych materiałów konferencyjnych i innych opracowań; Był też wiceprezesem Zarządu Krajowego PTE w Warszawie, członkiem Prezydium i Zarządu PTE w Warszawie.

W zakresie szkoleń i kompleksowej organizacji działalności Oddziału w tym okresie szczególnie aktywne było i nadal pozostaje Biuro Oddziału, pod kierownictwem dyrektora mgr Elżbiety Kutnik. Ponadto, dyrektor Biura Oddziału zarządza nieruchomością – Domem Ekonomistów w Gdańsku.

Na Zejeździe w dniu 06.06.2001 r. członkowie Oddziału powierzyli funkcję Prezesa prof. dr

hab. Danucie Rucińskiej.

Misją Towarzystwa i Oddziału jest oddziaływanie na społeczny i gospodarczy rozwój kraju oraz regionu Pomorza poprzez:

- upowszechnianie dorobku nauk ekonomicznych,
- inspirowanie działalności naukowej i naukowych dyskusji,
- działania edukacyjne, eksperckie i opiniotwórcze,
- oddziaływanie na środowiska naukowe, biznesowe, menedżerskie, młodzieżowe, decydenckie.

Szczególne miejsce w działalności przypada edukacji ekonomicznej oraz szerokiej współpracy z młodymi ekonomistami – młodzieżą licealną i akademicką.

Organizowane są kursy i szkolenia z zakresu szeroko pojmowanej wiedzy ekonomicznej oraz rozwijana współpraca z pokrewnymi stowarzyszeniami i organizacjami w zakresie ważnych problemów rozwoju kraju oraz regionu gdańskiego.

Kontynuując dzieło naszych wielkich poprzedników, Oddział PTE w Gdańsku realizuje misję specjalną upowszechniając wiedzę dotyczącą gospodarowania na morzu i w regionie nadmorskim.

W ramach działalności statutowej odbywają się systematyczne spotkania naukowe i dyskusyjne, konkursy na najlepsze prace licencjackie i magisterskie, Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, rozwija się działalność publikatorska.

Klub Młodego Ekonomisty, którego pierwszym przewodniczącym był dr Tomasz Nowosielski, jest integralnym i aktywnym elementem struktury organizacyjnej PTE Oddziału w Gdańsku, a jego przedstawiciele są członkami Prezydium i Zarządu. Jest on platformą rozwoju naukowego ekonomistów, którzy poprzez współpracę ze specjalistami różnych branż budują wspólną pozycję na rynku pracy w Polsce i za granicą. Skupia on pracowników nauki, dydaktyków nauk ekonomicznych, przedstawicieli biznesu, doktorantów i studentów ekonomii, których celem jest upowszechnianie nowoczesnej, dobrej wiedzy ekonomicznej m. in. w wartościowych merytorycznie publikacjach, na regularnych spotkaniach, warsztatach, seminariach i tematycznych konferencjach naukowych. Są to ekonomiści na wczesnym etapie rozwoju zawodowego i naukowego, dążący do realizacji idei międzyśrodowiskowej współpracy w zakresie ekonomii. Ambicją członków Klubu Młodego Ekonomisty jest też realizacja projektów badawczych, przyczyniających się do wzrostu poziomu zrozumienia zjawisk ekonomicznych, jednocześnie stanowiących podstawę rozwoju zawodowego członków Klubu.

Członkowie Klubu Młodego Ekonomisty są zainteresowani problematyką *stricte* ekonomiczną oraz o charakterze interdyscyplinarnym, w tym zagadnieniami funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw, rynku pracy, międzynarodowy rynek towarów, usług, i kapitału, transport w ujęciu systemowym i gałęziowym, wykorzystanie metod ilościowych w ekonomii i praktyce biznesu oraz inne. Przewodniczącym Klubu Młodego Ekonomisty w kadencji 2015-2020 jest dr Michał Suchanek.

Oddział w Gdańsku systematycznie poszerza ofertę użytecznych, otwartych i bezpłatnych szkoleń, w tym dla bezrobotnych oraz seniorów. Obejmują one problemy z zakresu:

- finansów, księgowości, podatków,
- kadr, prawa pracy, administracji,
- marketingu, sprzedaży, obsługi klienta,
- funduszy unijnych,
- obsługi komputera, tworzenia grafik komputerowych,
- BHP i ochrony pracy,
- umiejętności personalnych,
- zamówień publicznych,
- bankowości dla seniorów i inne.

Od 2004 r. novum statutowym stały się szkolenia i projekty obejmujące m.in.:

- problematykę szkoleniowo-doradczą, informacyjną i promocyjną,
- pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych w tym w ramach funduszy unijnych, zadań zleczanych przez Ministerstwa i innych grantów,
- ewaluację działań projektowych pod kątem jakości i trafności ich realizacji.

Oprócz projektów, w ramach zadań publicznych w okresie programowania 2004-2006 zrealizowano cztery projekty unijne, a w okresie 2007-2013 - sześć projektów.

Wysoki poziom działalności szkoleniowej Oddziału PTE w Gdańsku potwierdzają m.in.:

- akredytacje i certyfikaty PTE w tym:
 - wpis do ewidencji prowadzonej przez Gminę Miasta Gdańsk niepublicznych placówek oświatowych pod numerem – 6U/98,
 - wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku pod numerem 2.22/00030/2004,

- akredytacja MENiS decyzją nr 65/2004,
- akredytacja MENiS decyzją nr 40/2011,
- akredytacja Kuratorium Oświaty decyzją nr 28/2014,
- certyfikat nr 1132\2012 Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2008;
- Akredytacja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dla Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Gdańsku potwierdzone decyzjami: nr 65/2004 z 20 grudnia 2004 r., 40/2011 z 18 listopada 2011 r. i 28/2014; Pomorski Kurator Oświaty przyznał akredytację potwierdzającą, że spełnia ono wszystkie wymagania wynikające z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 20 grudnia 2003 r. w sprawie akredytacji placówek kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. nr 227, poz. 2248);
- Certyfikaty potwierdzające zgodność Systemu Zarządzania Jakością z wymaganiami normy PN- EN ISO 9001:2009 w zakresie działalności szkoleniowej od roku 2011 do 2018.

Nieskromnie pragnę podkreślić, iż Oddział Gdański był pierwszym spośród oddziałów PTE, który uzyskał i utrzymuje nobilitujące certyfikacje ISO.

Oddział Gdański PTE konsekwentnie rozwija swoją działalność w mieście i regionie w oparciu o wiedzę i doświadczenia członków, kompetencje i umiejętności etatowych pracowników Biura oraz osób współpracujących, reprezentujących różne środowiska. W opracowanej w 2017 r. Strategii funkcjonowania i rozwoju PTE do roku 2020 wyznaczono nowe kierunki doskonalenia działalności Oddziału. Pozytywnie na jego rozwój wpływają ściśle kontakty z Zarządem Krajowym PTE w Warszawie poprzez uczestnictwo w jego najważniejszych gremiach (Prezydium i Zarząd - dr hab. Beata Majecka, mgr Elżbieta Chabowska, prof. dr hab. Danuta Rucińska, Rada Naukowa - prof. dr hab. Włodzimierz Rydzkowski, dr hab. Marian Turek, Sąd Koleżeński – mgr Maria Hanuszko).

Misją Oddziału w Gdańsku jest oddziaływanie na społeczno-gospodarczy rozwój kraju i regionu Pomorza poprzez:

- upowszechnianie dorobku nauk ekonomicznych,
- inspirowanie działalności naukowej i naukowych dyskusji,
- działania edukacyjne, eksperckie i opiniotwórcze,
- oddziaływanie na środowiska naukowe, biznesowe, menedżerskie, młodzieżowe, decydenckie.

Szczególne miejsce w działalności przypada edukacji ekonomicznej i współpracy z młodymi

ekonomistami – młodzieżą szkół średnich i akademicką. Organizujemy kursy i szkolenia z zakresu szeroko pojmowanej wiedzy ekonomicznej. Rozwijamy też współpracę z pokrewnymi stowarzyszeniami i organizacjami w zakresie ważnych problemów rozwoju kraju oraz regionu gdańskiego.

Kontynuując dzieło naszych wielkich poprzedników z należyтым zaangażowaniem realizujemy misję specjalną, upowszechniając wiedzę o gospodarowaniu na morzu i w regionie nadmorskim.

Źródło: materiały archiwalne Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Gdańsku